

LAUSETYYPPEJÄ

Suomen kielessä on useita erilaisia lausetyyppejä.

Lausetyyppi kertoo miten lause pitää kirjoittaa.

1. PERUSLAUSE → **KUKA TEKEE MITÄ** (+ ADVERBIAALIT) / **KETKÄ TEKEVÄT MITÄ** (+ ADVERBIAALIT)

A) Objektilause

- Me opiskelemme **suomea**.
- Me opiskelemme **suomea** aikuisten perusopetuksessa.

B) Ei objektia- lause

- Opiskelu jatkuu.
- Opiskelu jatkuu syksyllä.

2. PREDIKATIIVILAUSE → PREDIKATIIVI KERTOO OLLA- VERBIN KANSSA **MILLAINEN TAI MIKÄ JOKIN ON**.

- Lappi on **laaja alue**.
- Ruoka oli **hyvää**.
- Sää on tänään **kaunis**.

3. VERBI + VERBI- LAUSE → **VERBIN PERSOONAMUOTO + PERUSMUOTO**

Verbit:

osata	Osaatko uida hyvin?
voida	Voitko auttaa minua?
haluta	Haluaisitko lähteä sinne minun kanssa?
ehsiä	En ehtinyt vielä tehdä läksyjä.
uskaltaa	Uskallatko mennä sinne yksin?
muistaa	Muista soittaa hänelle!

aikoa	Aiomme matkustaa lomalla Italiaan.
yrittää	Yritän löytää sen jostakin.
kannattaa	Aina kannattaa yrittää.
saada	Saat ottaa tuosta kahvia tai teetä.
alkaa	Ensi viikolla alamme opiskella imperfektiä.
tahtoa	Tahdoin vaihtaa auton.
jaksaa	Jaksatko lähteä lenkille illalla?
päättää	Päätimme siirtää kokouksen ensi viikkoon.
viitsiä	Viitsitkö tulla tänne hetkeksi?

Myös **täytyy** ja **pitää** -verbien kanssa toinen verbi on perusmuodossa, mutta niiden kanssa subjekti (tekijä) on aina genetiivissä ja täytyy/pitää ei taivu persoonissa! Tästä lisää seuraavassa kohdassa.

4. "PAKKO-LAUSE", ELI NESESSIIVILAUSE → **MITÄ PITÄÄ TEHDÄ, MITÄ EI TARVITSE TEHDÄ, MITÄ ON HYVÄ TEHDÄ (KANNATTAA TEHDÄ)** HUOM! TEKIJÄ ON AINA **GENETIIVI-** MUODOSSA!

- **Sinun täytyy käydä** lääkärissä, jos olet sairas.
- **Minun täytyy mennä** tänään aikaisin nukkumaan.
- **Liisan on pakko lähteä** töihin bussilla, koska pyörä on rikki.
- **Leilan täytyy hakea** lapsi päiväkodista kolmelta.
- **Minun ei tarvitse mennä** tänään töihin.
- **Sinun kannattaa opiskella** oikeat käsitteet.

5. OMISTUSLAUSE → LAUSE KERTOO MITÄ OMISTETAAN, MIKÄ SAIRAUS ON TAI MIKÄ TUNNE ON

Kenellä ON mikä/mitä?

- Minulla on kaksi lasta. (partitiivi, kun on numero)
- Meillä on oma talo.
- Kenellä on sanakirja?
- Kissalla on vihreät silmät.
- Kalevilla oli koira.
- Pekalla ei ole autoa. (partitiivi, kun on kieltomuoto, ei ole)

Kysymyslauseita (+ usein partitiivi)

- Onko sinulla aikaa?
- Onko teillä sanakirja mukanaan?
- Mitä asiaa teillä on?
- Onko sinulla puhelinta?
- Onko teillä sanakirjaa?

Kieltomuoto + partitiivi

- Minulla ei ole kirjaa.
- Meillä ei ole kahta lasta.
- Kallella ei ole televisiota.
- Eikö teillä ole sanakirjaa?

Huom! Olla -verbi on aina yksikön 3. persoonassa → on

Omistuslausetta käytetään myös, kun kerrotaan tuntemuksia:

- Millainen olo sinulla on?
- Minulla on nälkä ja jano.
- Onko sinulla kuuma? Minulla ei ole kuuma, minulla on kylmä.
- Leenalla on kova yskä ja nuha.
- Minulla on hyvä olo.
- Minulla on kova kiire.

6. PAIKKALAUSE → MISSÄ ON MIKÄ/MITÄ?

- Kadulla on auto.
- Huoneessa on tuoleja ja pöytiä.
- Suomessa asuu saamelaisia.

VERTAA:

Pöydällä on kirja. Pöydällä on kirjoja. = PAIKKALAUSE

Kirja on pöydällä. Kirjat ovat pöydällä. = PERUSLAUSE

Missä? Mistä? Mihin? paikan adverbiaali	verbi yksikön 3. persoona	Mikä? Mitä? subjekti
Pöydällä	on	puhelin.
Kylpyhuoneessa	on	amme.
Kahvipannussa	ei ole	kahvia.
Puusta	putosi	lehtiä.
Sormesta	lähti	kynsi.
Perheeseen	syntyi	vauva.

7. TULOSLAUSE → ILMAISTAAN PYSYVÄÄ **MUUTOSTA** TAI VÄLIAIKAISTA MUUTOSTA. LAUSEESSA KÄYTETÄÄN USEIN TULLA-VERBIÄ

- Mikosta tulee lakimies.
- Talosta tuli hieno.
- Mikko tuli iloiseksi.
- Hanna tuli sairaaksi.

8. TILALAUSE → EI OLE TEKIJÄÄ. KERTOO USEIN SÄÄSTÄ, LUONNONILMIÖISTÄ TAI ASIOISTA, JOITA VOI AISTIA YMPÄRISTÖSTÄ.

- Nyt sataa.
- Täällä on kylmä.
- Huoneessa haisi pahalta.